

Рекомендовано до друку
вченою радою Інституту проблем виховання НАПН України
(протокол № 4 від 27 квітня 2023 р.),
вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету
(протокол № 4 від 27 квітня 2023 р.)

Рецензенти:

Безкорвайна О.В., доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри міжкультурної комунікації, теорії та історії зарубіжної літератури Рівненського державного гуманітарного університету.

Садова І.І., доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки і методики початкової освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Професійний розвиток педагога: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану», м. Рівне, 27-28 квітня 2023 р. Рівне: Рівненський державний гуманітарний університет, 2023. 208 с.

У збірнику представлено наукові матеріали, що включені до програми Всеукраїнської науково-практичної конференції «Освіта і виховання в інформаційному суспільстві в умовах воєнного та повоєнного стану».

У виданні висвітлюються актуальні проблеми розвитку освіти України, формування національної солідарності в учнівської та студентської молоді, організації інклюзивного навчання в закладах освіти, підготовки майбутніх учителів початкових класів до роботи в Новій українській школі та педагогів в умовах інформаційних впливів і воєнного стану.

Збірник рекомендований для науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти і всіх тих, хто цікавиться питаннями історії та сьогодення системи освіти.

Відповідальність за автентичність цитат, правильність фактів і посилань, достовірність матеріалів та грамотність несуть автори публікацій.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

© Кафедра педагогіки початкової,
інклюзивної та вищої освіти
Рівненського державного гуманітарного
університету, 2023.

Укладання.

© Автори статей, 2023

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ КЛАСІ

Боровець Олена Віталіївна,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
педагогіки початкової, інклюзивної та вищої освіти,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

Дидактичний процес в інклюзивному класі повинен задовольняти індивідуальні освітні потреби усіх здобувачів освіти, тому важливими вимогами до його організації є врахування особливостей кожної дитини, гнучкість, варіативність, індивідуальний та особистісно зорієнтований підходи. Нині в практиці інклюзивного навчання застосовується низка педагогічних технологій, які спрямовані на врахування індивідуальних особливостей школярів. Чимало сучасних дослідників проблеми інклюзивної освіти (А. Колупаєва, Ю. Найда, Л. Савчук, Т. Сак, О. Таранченко, З. Шевців та інші) сходяться на думці, що сприятиме реалізації поставлених завдань організація в інклюзивному класі диференційованого навчання.

У процесі організації навчальної діяльності здобувачів освіти необхідно зважати на те, що кожна людина має свій власний тип інтелекту, психологічний тип, стиль навчання, стиль мислення, індивідуальні фізичні та біологічні потреби, що впливають на навчання [1]. Ці характеристики є основою для індивідуалізації та диференціації навчання в інклюзивному класі. У працях вчених (А. Колупаєвої, О. Таранченко, З. Шевців) розглядається питання диференційованого викладання – це концептуальний підхід і практична технологія планування та реалізації курикулуму й освітнього процесу, що ґрунтується на розумінні важливих відмінностей між учнями [4, с. 180].

Під час диференційованого викладання вчитель враховує, що кожен учень має певні особливості, відмінності від інших дітей, тому потрібно перш за все їх виявити, спланувати та організувати процес навчання так, щоб забезпечити виконання навчальних завдань кожним здобувачем освіти.

Застосування диференційованого викладання «має забезпечити доступність освітньої програми для учнів з особливими освітніми потребами, необхідну підтримку, успішне опанування змісту навчання і досягнення максимально можливих для кожного з них результатів» [2, с. 29].

Диференційоване навчання забезпечує можливість врахування на уроці в інклюзивному класі таких відмінностей дітей, які пов'язані з:

- рівнем підготовленості школярів – через коригування темпу навчання та ступеня складності матеріалу;
- індивідуальним стилем навчання – через організацію різноманітних видів діяльності, для того, щоб учні отримували та опрацьовували інформацію в різні способи і на різних рівнях;
- інтересами дітей – спираючись на схильність, зацікавлення і бажання дитини оволодіти певною темою чи випробувати певне вміння [4, с. 181].

Ці аспекти беруться до уваги під час планування, організації навчання, зваженого варіювання змісту, процесу та/або продуктів навчальної діяльності, передбачених окремим розділом програми чи темою уроку. Моделюючи процес диференційованого навчання в інклюзивному класі, педагог повинен чітко усвідомити, з якою метою буде застосовуватися диференціація (забезпечення доступності навчання, мотивування до навчання, досягнення успіху в навчанні); які саме компоненти будуть диференціюватися:

- зміст, а саме, що вчитимуть учні та за допомогою яких матеріалів;
- процес, тобто діяльність, за допомогою якої учні зрозуміють ключові ідеї та зможуть використовувати важливі навички;
- кінцеві результати, тобто як учні демонструватимуть те, що вони зрозуміли і навчилися робити внаслідок навчання;
- освітнє середовище, загальна атмосфера, умови в класі, які визначатимуть характер та очікування від навчання.

Диференціація навчання реалізовується різними способами, зокрема: використання різних текстів; надання учням різних видів підтримки та допомоги різного ступеня; установлення різних вимог стосовно результатів

навчальної діяльності; організації роботи з акцентом на різні здібності учнів; вибору матеріалів і методик відповідно до різних інтересів дітей; використання різних завдань у межах визначеного курикулуму [2, с. 50].

Для організації диференційованого навчання вчитель може комплектувати в класі гомогенні або гетерогенні групи по 3-6 осіб, створюючи умови для командної роботи школярів, підбираючи завдання для кожної групи таким чином, щоб учні могли ефективно реалізувати власні потенційні можливості, засвоїли необхідний навчальний матеріал, оволодівали ключовими та предметними компетентностями.

Таким чином, диференційоване навчання на уроці в інклюзивному класі сприяє якісному виконанню освітніх завдань, опануванню змістом програми всіма здобувачами початкової освіти з урахуванням їхніх індивідуальних особливостей і потреб, а також забезпечує створення умов для групової роботи, комунікації між учасниками освітнього процесу, для розвитку мотивації учіння школярів, активізації їх пізнавальної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі: навч.-метод. пос. / Таранченко О., Найда Ю.; за заг. ред. Колупаєвої А. Київ: Вид. група «А.С.К.», 2012. 124 с.
2. Колупаєва А., Таранченко О. Навчання дітей з особливими освітніми потребами в інклюзивному середовищі: навч.-метод. пос. Харків: Ранок, 2019. 304 с.
3. Нова українська школа: порадник для вчителя / під заг. ред. Н. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
4. Шевців З. Основи інклюзивної педагогіки: підручник. Вид. 2-ге, виправлене, доповнене. Львів: «Новий світ-2000», 2019. 264 с.

З М І С Т

Акімов Вадим Юрійович

ФОРМИ ВИЯВУ ІНФОРМАЦІЙНОГО НАСИЛЛЯ В ОСВІТНЬОМУ
СЕРЕДОВИЩІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ _____ 3

Ameridze Olha Serhiivna

MULTICULTURAL PERSONALITY DEVELOPMENT IN THE CONTEXT
OF HIGHER EDUCATION PROCESS _____ 6

Бабак Оксана Петрівна

ІНФОМЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА
ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНИНА-ПАТРІОТА _____ 8

Бабенко Ірина Вікторівна

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В
ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ _____ 12

Богдан Лілія Сергіївна

МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК СПОСІБ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ _____ 15

Бойко Ольга Павлівна

ФОРМУВАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ПОНЯТТЯ ПРО
КОМУНІКАТИВНУ РОЛЬ ПРИЙМЕННИКІВ У МОВЛЕННІ _____ 18

Бондарець Марія Анатоліївна

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ
ТОЛЕРАНТНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ДІТЕЙ З ОСОБЛИВОСТЯМИ
ПСИХОФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ _____ 21

Боровець Олена Віталіївна

ДИФЕРЕНЦІЙОВАНЕ НАВЧАННЯ НА УРОЦІ В ІНКЛЮЗИВНОМУ
КЛАСІ _____ 24

Вересюк Надія Миколаївна

УНІВЕРСАЛЬНИЙ ДИЗАЙН ЯК ОСНОВА В ОРГАНІЗАЦІЇ
ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ _____ 27

Воробей Віта Вікторівна

ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ В УЧНІВ
ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____ 30

Гомоль Тетяна Павлівна

РОЗВ'ЯЗУВАННЯ ТЕКСТОВИХ ЗАДАЧ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ
ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ _____ 33